

ȚESĂTORIA MECANICĂ STAN RIZESCU S.A DIN LOCALITATEA BRĂNEȘTI, JUDEȚUL DÂMBOVIȚA

Georgeta TOMA*

Abstract:

Stan Rizescu was an outstanding person, of the Romanian textile industry, he still represents a fascination, in our days also, through the way he knew how to create an ideal, relying on his will and his exceptional strength to transform his dream into reality.

In 1884 the law referring to fabrics, strings, ropes and jute sackcloth was promulgated. As a result, in Branesti village on the pond of the left bank of the river of Ialomita, was created a weaving mill that had six mechanic weaving looms that came from the Ministry of the Domains. In the same year, the first weaving loom for cotton was set. The founder of the cotton, flax and hemp industry in Romania was Stan Rizescu.

The initiative of creating this industry was based on technical, organizational and managerial skills, gained following a period of apprenticeship and after graduating various schools in Moravia, Germany and Belgium in the period between 1881 and 1885.

Starting the first of may 1927, the enterprise will change its name becoming "The mechanic weaving mill Stan Rizescu S.A." having a social capital of 10.000 lei, realized by associating with his sons and his sons-in-law.

Prelucrarea fibrelor textile vegetale și a lânii a constituit o ocupație străveche și larg răspândită a locuitorilor satelor din județul Dâmbovița. Prima mențiune documentară, despre existența țesătorilor abagii la Târgoviște datează din 1662, Țesutul postavului pentru confecționarea hainelor este atestat la 1645, când aflăm de existența postăvăriilor alături de cel al păslarilor. De asemenea, începând cu 1652, la Târgoviște apar numele unor mătăsari, iar mai târziu spre sfârșitul secolului al XVIII-lea sunt menționați și boiangii care se diferențiază de țesători. În perioada 1605-1627, la Târgoviște au fost menționați 20 de croitori organizați într-o frăție condusă de un vătăf de croitori domnești, de asemenea, mai sunt menționați și alți meseriași specializați: chivărarii (1662), zăbunarii (1665 și 1695), iar în județ la Crângurile este atestat în 1615

* Complexul Național Muzcal „Curtea Domnească”, Str. Justiției, nr. 7, Târgoviște, jud. Dâmbovița, Târgoviște.

un ccaprazar, la Săcuieni, cusătorese pentru broderia artistică și la Târgoviște salvargii și plăpumari.¹

La ancheta din anul 1860, în județul Dâmbovița, industria textilă casnică era bine dezvoltată. Locuitorii își confecționau în casă aproape toată îmbrăcămintea, dar și textilele de interior. Pânzeturile manufacturate apar în satele dâmbovițene în primele decenii ale secolului al XIX-lea, fiind achiziționate la început de țărani înstăriți. Spre sfârșitul secolului al XIX-lea, județele din zona subcarpatică a țării, inclusiv județul Dâmbovița, cunosc fenomenul transformării industriei casnice în producție de mărfuri, atât sub forma „cooperăției de familie”, cât și prin caracterul de marfă al produselor obținute în centre ca: Moroieni, Pietrari, Râul Alb. Asistăm la un declin al industriei textile casnice datorat unor dificultăți: lipsa de materii prime la îndemâna gospodăriei țărănești, și pătrunderea produselor manufacturate pentru confecționarea costumului țărănesc. Procurarea materiei prime a fost primul pas în schimbarea caracterului producției casnice. Importul de pânză de bumbac și pătrunderea acestuia la sate, au determinat pe termen lung decăderea industriei textile țărănești supusă fluctuațiilor importurilor și ale prețurilor mondiale ale bumbacului. Acest fenomen va favoriza dezvoltarea producției de fabrică prin apariția unor fabrici textile care vor lua locul industriei casnice.

În 1884, a fost promulgată *Legea privind încurajarea țesăturilor, sforii, frânghiilor, sacilor de iută*². Ca urmare a acesteia, în satul Brănești pe iazul malului stâng al Ialomiței a fost înființat un atelier de țesut pânză dotat cu șase războaie mecanice de mână provenite de la Ministerul Domeniilor. În același an, se montează și primul război de țesut bumbacul din România. Întemeietorul industriei textile de bumbac, în și cânepă din vechea Românie a fost Stan Rizescu, fiul unui moșnean din Vârfuri, căsătorit în Brănești³. Inițiativa creării industriei textile din bumbac în și cânepă avută de Stan Rizescu s-a bazat pe cunoștințe tehnice, de organizare a muncii și de conducere a unei întreprinderi textile, dobândite ca urmare a uceniciei și absolvirea unor școli de profil în Moravia, Germania și Belgia în perioada 1881-1885. Stan Rizescu, a fost o personalitate marcantă a industriei textile românești, deschizător de drumuri, ne fascinează și astăzi prin modul cum a știut să realizeze un ideal, bazându-se pe voință și tărie de caracter în punerea în practică a acestuia. Încă din anii copilăriei și adolescenței și-a dorit să ajungă la București pentru a începe o viață nouă, profitând de oportunitățile victoriei economice din capitală. În 1877 a fost angajat la magazinul de fierărie și manufactură *Jean Staub*, din Calea Moșilor, care desfăcea mărfuri en-gros. În orele libere, mai presta încă un serviciu la magazinul de manufactură *Drăghiceanu & Popescu*. Patronul Gheorghe Drăghiceanu a jucat un rol important în cariera sa. La îndemnul său, Stan Rizescu a urmat cursurile serale ale *Școlii comerciale de gradul I*, de sub direcția profesorului Th. Ștefănescu, ocupând și funcția de teșghetar în prăvălia patronului său. În acest loc de muncă, Stan Rizescu, a intrat în contact cu diverși reprezentanți ai unor fabrici din străinătate care vindeau produsele lor magazinului, interesându-se de modul cum au fost lucrate. Pentru a dobândi cunoștințele necesare întemeierii unei industrii textile, atras de tehnica germană, a plecat la Viena. După mai

¹ Mihai Oproiu, *Târgoviște, vol. I*. Editura Biblioteca, Târgoviște, 1999, p. 69-70, vezi și Mihail Marin, Gabriel Mihăescu, Eugen Fruchter, *Întreprinderea textilă Bucegi-Pucioasa în epoca Ceaușescu*, Târgoviște, 1895, p. 7.

² *Ibidem*, p.11

³ ****Stan Rizescu și înfăptuirile sale.1885-1900-1937*, Editura Marvan, București, 1938, p.9.

multe peripeții, a fost angajat la atelierul de țesătorie casnică a lui Johann Matzner, din Giebau (Moravia). După o scurtă perioadă, a plecat la Würbenthal, fiindcă și-a amintit, că în magazinul patronului său, Gheorghe Drăghiceau, se vindeau țesături produse la fabrica de țesături din această localitate. Stan Rizescu a întâmpinat greutăți în angajarea sa, în diverse întreprinderi germane, datorită faptului, că nu stăpânea bine limba germană, el învățase limba germană după manualul lui Ion Maxim, destinat nemților care voiau să învețe limba română.⁴

La recomandarea directorului Grohmann, al fabricii din Würbenthal, Stan Rizescu a mers în localitatea Freiwaldau pentru a se angaja la torcătoria de in al lui *Regenhardt & Reihmann*. Directorul acestei fabrici, Schmalenberg, a fost surprins de stăruința și de voința sa, de a învăța meserie în domeniul textil și a povestit acest fapt doctorului de origine română, Ion Hozanu, director al Sanatorului din Graefenberg. Din acea clipă, Stan Rizescu a avut un sprijinitor în cariera sa. După deprinderea tehnicii torcătoriei de in, cu ajutorul doctorului Hozanu, Stan Rizescu a fost angajat în 1881 la fabrica *Schlesische Leinenindustrie* din Freiburg, în Silezia Prusiană. Aici va trece prin întreaga filieră a fabricii, de la pieptănător până la torcătorie.⁵

Cu sprijinul doctorului Hozanu, a fost primit în 1883, la *Școala Superioară Textilă* din Chemnitz. Directorul acestei școlii, profesorul Knorr, cerea elevilor săi, să învețe sânguincios la toate materiile din programa școlară. Din această perioadă s-au păstrat caietele de compoziție și de decompoziție a țesăturilor, care au aparținut lui Stan Rizescu, ele aflându-se în păstrare în biblioteca laboratorului de textile al Politehnicii din București. Pentru absolvirea acestei școli, dar și plătirca unor meditații de matematică și calcule contabile, Stan Rizescu a fost susținut financiar de doctorul Hozanu și de fostul său patron, Drăghiceanu. În 1884, după terminarea școlii, s-a angajat ca maistru monteur, cu un salariu de 5 lei /zi, la fabrica de mașini textile *Schönherr*, din Chemnitz.⁶

Stan Rizescu, va pleca în Belgia pentru a se specializa și în tehnica torcătoriei de lână și având calitatea de absolvent al unei școli germane, va fi angajat la firma *Célestin Martin* din Verviers. La această firmă se fabricau mașini perfecționate pentru torsul lânii. Datorită faptului că Stan Rizescu era mânat de dorința de a-și îmbogăți cunoștințele în domeniul tehnicii textile se va angaja în Belgia la câteva fabrici, ca pieptănător de in, practicant fără leasă pe diverse meserii sau lucrător pe o moșie, unde va deprinde și tehnica topitului inului. După stagiul din Belgia, va pleca în Franța ajungând în cele din urmă în localitatea Grand, unde se va angaja la fabrica *Pariser*, în calitate de maistru monteur, iar pentru prima dată va monta un război cu patru suveici. Datorită acestui fapt, Stan Rizescu își va face un renume în cercurile de specialitate din localitate, sfatul său era ascultat. La Bruxelles a intrat în legătură cu ministrul Legației române, Văcărescu, care a avut un rol în determinarea întoarcerii lui în țară pentru a contribui la ridicarea industriei românești. În 1885, s-a întors în țară și v-a obține de la Ministerul de Domenii șase războaie de mână, fabricate în atelierele monetăriei statului pe care la va monta la Brănești, întemeind astfel *primul atelier de țesut deservit de șase lucrători*.⁷

⁴ *Ibidem*, p. 11.

⁵ *Ibidem*, p.12.

⁶ *Ibidem*, p.14

⁷ *Ibidem*.

După acest pas, Stan Rizescu s-a gândit să-și mărească întreprinderea și va comanda războaie mecanice prin *casa Wolff*, reprezentanta firmei *Schönherr*, din Chemnitz, unde el lucrase. Va obține pe credit de la această firmă războaie mecanice și o mașină de urzit datorită renumelui de care se bucura. După realizarea acestei fabrici din Brănești, printre greutățile cu care se confrunta acesta era și lipsa infrastructurii, a unei căi ferate și a unor drumuri modernizate care să permită aprovizionarea cu materii prime, dar și desfacerea produselor fabricii. Construirea căii ferate Târgoviște-Pucioasa, 1894, a avut o înrâurire pozitivă asupra dezvoltării țesătoriei mecanice Stan Rizescu. În același an, întreprinzătorul Stan Rizescu a participat la Expoziția cooperativelor din țară, unde va primi medalia de aur pentru țesături din bumbac, ca o răsplată a meritelor sale de creator industrial.

Un alt moment al activității sale, este intrarea sa în asociație în 1889, cu firma *Drăghiceanu, Cristescu & Co.* din București. El a construit planul fabricii, a calculat forța motrice și transmisiunea, la toate instalațiile necesare, „*dovedind asociaților săi o pricepere adâncă câștigându-le deplină încredere. Muncește zi și noapte și se devotează de-a-întregul primei mari țesători mecanice de pânzeturi din țara noastră*”⁸. Fabrica a fost construită la început pentru 100 de războaie mecanice și producea țesături de bumbac, în și cânepă, având desfacerea asigurată, cele mai mari comenzi le avea de la Ministerul de Război. Aceasta era o întreprindere specializată și va deveni o pepinică de maeștrii textili. Stan Rizescu a inițiat pe Anton Mânzatu, contabilul acestei fabricii în tainele țesutului și calculelor de compoziție, cunoștințe care îl vor propulsa mai târziu în funcția de director general al fabricii *Drăghiceanu, Cristescu & Co.* Anii petrecuți de Stan Rizescu la această întreprindere nu au fost dintre cei mai buni, fiindcă a fost îndepărtat de la conducerea fabricii de asociatul său, Cristescu, deși el era cel care întemeiase întreprinderea, „*pusese totul la punct, montase toate mașinile, inițiasse personalul și ajutase la crearea unei trainice legături cu firmele din străinătate*”⁹.

După această etapă, în 1900 s-a întors în satul natal, Brănești, unde va începe o nouă viață alături de soția și cei cinci copii ai săi, elaborând noi proiecte. Va cumpăra o moară, iar pe terenul ei va pune bazele unei noi țesătorii mecanice. Va comanda în străinătate mașinile necesare, dar nu avea suficiente fonduri pentru achiziționarea lor, se va asocia cu Dumitru Georgescu, consilier dâmbovițean din satul Glodeni. În noua fabrică s-a lucrat pentru început cu 10 războaie, un urzitor, o mașină de țevi și o mașină de depănat, toate puse în mișcare de forța motrice dată de o turbină hidraulică de 22 C.P. În perioada 1900-1904, capitalurile fiind reduse, nu au permis angajarea unui specialist care să supravegheze procesul de fabricație, în timpul când Stan Rizescu se afla la București, pentru procurarea de mărfuri și vânzarea celor fabricate. Această activitate va fi suplinită de soția sa, care a inițiat lucrătorii în meseria țesutului și totodată exercita și actul de conducere a fabricii. În 1904 Stan Rizescu a luat inițiativa dezvoltării fabricii prin asocierea sa cu un alt investitor, realizând firma *Moldoveanu, Rizescu & Co. S.N.C.* Ca urmare a acestui fapt, fabrica avea în dotare 56 de războaie după planurile de construcție întocmite de investitor. O mare parte a lucrărilor și instalațiilor au dăinuit chiar după naționalizarea din 1948¹⁰.

În 1906, fabrica avea instalate 100 de războaie producând mărfuri variate cerute de piață și de anumite instituții. Ministerul de Război a acordat fabricii din Brănești, o

⁸ *Ibidem*, p. 15.

⁹ *Ibidem*, p.20.

¹⁰ *Ibidem*, p.25.

încredere deplină, iar armata și autoritățile ei aveau nevoie de diverse furnituri de pânzeturi, Stan Rizescu era acela care întocmea modelele și caietele de sarcini. În acest an întreprinzătorul primește recunoștința publică și încurajarea oficialităților, cu prilejul Expoziției Generale Române din parcul Carol al orașului București. Fabrica a expus produsele sale într-un pavilion separat construit și cu contribuția sa, care a fost vizitat de numeroși români, dar și străini. Cu acest prilej Stan Rizescu a fost vizitat de fostul susținător, venit din străinătate, doctorul Ion Hozanu. Ca o răsplată și încurajare oficială, juriul expoziției a acordat expozantului Stan Rizescu, diploma de onoare, colaborator cu plachetă. În același an, Emil Costinescu, Ministru de Finanțe l-a consultat pe Stan Rizescu, pentru elaborarea unui nou tarif vamal pentru fixarea taxelor vamale la articolele din bumbac, în și cânepă. În anul 1909, fabrica din Brănești a fost vizitată în scopul unei documentări, din ordinul regelui Carol I, de ministrul industriei și comerțului, Alexandru Djuvara. În 8 august 1909, fabrica din Brănești a fost vizitată de regele Carol I, regina Elisabeta, Alexandru Djuvara, maestrul George Enescu, dr. Mamulea însoțiți de prefectul județului, C. Dimitriu. În amintirea acestei zile de, *„încurajare regească”*, s-a gravat pe o placă de marmură (încăstrată în zidurile fabricii inscripția, *„Astăzi în a opta zi a luni august anul 1909. Majestățile lor Regele și Regina României au bine voit să onoreze cu vizita lor această fabrică, dând astfel o nouă dovadă a dragostei ce poartă muncii românești. În amintirea acestei neuitate zile, s-a zidit această piatră, față fiind și domnul Alexandru Djuvara, Ministrul Industriei și Comerțului”*¹¹

În 1912, Stan Rizescu s-a hotărât să se despartă de asociații săi, datorită unor neînțelegeri legate de profitul obținut din furniturile comandate de anumite instituții. În acest an se va forma o nouă asociație sub firma *Rizescu & Stăvărăchescu*, societate în comandită simplă, comanditarul fiind Jean Luca Niculescu. Pentru punerea în practică a acestui proiect, se va face apel la Banca Românească pentru un credit pe care îl va obține datorită sprijinului acordat de Spiru Haret. Pentru a da o dezvoltare și mai mare fabricii sale și pentru a-i mări forța motrice, va instala o turbină hidraulică de 150 C.P.

În timpul războiului a reușit în anul 1915 să aprovizioneze armata din stocurile avute, dar acestea fiind limitate va pleca în Italia pentru achiziționarea de materii prime, dar și de mărfuri gata fabricate necesare armatei. Din Elveția, expediază pe numele Ministerului de Război, pânză pentru bluze și corturi. La Neapole se încarcă bumbac pentru a fi expedit, prin portul Salonic în România. Alte cantități de fire de bumbac au ajuns în țară prin portul Arhangelsk. Această materie primă a sosit în țară, la Iași în 1917, pe numele firmei *Rizescu & Stăvărăchescu*. Autoritățile militare au dat această materie primă fabricilor din Iași, care o vor transforma în pânzeturi necesare armatei.

După război, în 31 decembrie 1924, Stan Rizescu s-a hotărât să devină singurul proprietar al fabricii, datorită unor neînțelegeri cu asociații săi, legate de dezvoltarea fabricii. La 1 ianuarie 1925, au început operațiunile de lichidare a vechii firme conduse de fiul său, Nicolae Rizescu-Brănești, fiindcă, fabrica se dorea să rămână în proprietatea familiei, căutându-se mijloace materiale, pentru acoperirea materială a obligațiilor față de foștii asociați. Profesor ing. C. Casasovici reformează vechiul sistem al asociației și preia conducerea reprezentanței de la București. În fabrică se va introduce raționalizarea, standardizarea fabricatelor, mărindu-se producția, iar

¹¹ *Ibidem*, p. 32

mărfurile fabricii pătrund în cele mai îndepărtate orașe din țară. Cu toate aceste progrese realizate, fabrica întâmpina o serie de greutăți datorate concurenței, care în fond, presupunea existența unui capital, a unor credite suficiente și acordate pe termene lungi, care să permită o modernizare în pas cu tehnica. Stan Rizescu a reușit să obțină un credit mare de la Societatea Națională de Credit Industrial, care să-i permită achitarea vechilor datorii avute la Banca Românească, cât și pentru dezvoltare. La obținerea acestor credite a contribuit și influența unor amici ai investitorului ca Oscar Chiriacescu, președintele Consiliului de Administrație al Societății de Credit Industrial și al directorului acestuia, Victor Slăvescu. Victor Slăvescu a vizitat fabrica din Brănești, a constatat progresele realizate, „lărgind bazele creditului într-o vreme când toate creditele tindeau spre restrângere”¹².

Din 1 mai 1927, firma va purta denumirea, *Țesătoria Mecanică Stan Rizescu S.A.* având un capital social de 10.000.000 lei, realizat prin asocierea cu fiii și ginerii săi. Cu acest prilej, ministrul Finanțelor, Vintilă Brătianu, într-o scrisoare din 5 mai 1927, îl felicita pentru această mare realizare, „în reușita dumitale vedem ce poate face un român inimos care pornind de la nimic a putut ajunge să facă o fabrică exclusiv românească în satul său natal. Să fie pildă și pentru alții de ce poate fii destoinicia românească bine îndrumată și cu perseverență urmărită”¹³. Stan Rizescu și-a ales colaboratori în conducerea și dezvoltarea țesătoriei, a încredințat inginerului C. Casassovici*, conducerea biroului din București și supravegherea dezvoltării tehnice a fabricii, iar lui N. Rizescu Brănești i-a revenit conducerea administrativă și comercială preluată mai târziu de fiul său inginerul Mircea Rizescu, școlit la Dresda. Țesătoria, conform noii orientări, a produs articole cerute de piață, iar pentru confecționarea lor au fost aduse noi instalații și mașini, începând cu anul 1927. Numărul războaielor de țesut a sporit an de an, ajungând la 700, de diferite lățimi, completate cu numeroase mașini de ițe și jacquard. În anul 1928, s-a instalat un cazan cu aburi cu o suprafață de 210 m.p., ce lucra la 20 de atmosfere. Tot în acest an, s-a montat o semistabilă de 220 C.P., o turbină de aburi de 220 C. P¹⁴.

Criza economică din 1929-1933, a afectat țesătoria, care se va confrunta cu probleme pentru procurarea materiei prime și va antrena scăderea prețurilor produselor fabricii-pânzeturii. În primii ani ai crizei economice întreprinderea a putut face față greutăților, dar criza a generat și o criză a lichidităților financiare. Cu toate că, țesătoria s-a bucurat de credibilitate în obținerea de credite la bănci, criza financiară a contribuit la somarea rambursării creditelor. *Țesătoria Mecanică Stan Rizescu* avea contractat un credit din 1928 la Banca Comercială Română în valoare de 12.000.000 lei din care mai avea de plătit 5.000.000 lei. În anul 1931 țesătoria a mai achitat din credit încă

¹² *Ibidem*

¹³ *Ibidem*

* Corneliu George Casassovici (familia sa de origine macedoneană), născut în 11 martie 1886. A făcut studiile la Dresda, iar în 1909, a obținut diploma de inginer de arte și manufacturi, a fost angajat ca inginer la Fabrica de iută Brăila, Fabrica de zahăr din Roman. La Roman, a înființat o librărie națională și împreună cu Obștea țărănească din Roman, a contribuit la înființarea Uniunii cooperativelor de lăptării, creșterea vitelor. În 27 octombrie 1913, s-a căsătorit cu Eliza Rizescu, părăsind orașul Roman se va stabili la București și va contribui la dezvoltarea țesătoriei. A scris o lucrare de referință „Chestia zahărului în România”, care apăra atât interese producătorilor cât și ale consumatorilor acestui produs. (în revista *Figuri contemporane*, 1914)

¹⁴ *Ibidem*.

2.400.000 lei, iar pentru restul creditului, banca a pus sechestru la 10 decembrie 1931, pe mărfurile din depozite, magazine și pe conturile avute la Banca Națională Română, afectându-i credibilitatea, atât în țară cât și în străinătate¹⁵.

Pentru rezolvarea situației de criză financiară în care se găsea, fabrica a cerut sprijinul Băncii Naționale Române, pentru a interveni la Banca Comercială Română, pentru obținerea unei reeșalonări a creditului contractat, însă va primi un răspuns negativ, fiindcă banca era susținută de capitalul străin. În această situație Stan Rizescu, va solicita Tribunalului Dâmbovița un concordat preventiv pentru datoriile comerciale, în conformitate cu Legea concordatului preventiv, prin care întreprinderea se angaja să plătească integral datoriile, fără dobândă, eșalonate pe o perioadă de trei ani. În primul an întreprinderea plătea 20% din datorie, la finele celui de al doilea an mai plătea 30% din datorie, iar la finele celui de al treilea an, achita restul de 50% a datoriei¹⁶. Acest concordat preventiv era necesar ca un „respiro”, pentru a da timp fabricii să poată să-și achite creditorii, dar și pentru a putea găsi între timp legături capitaliste necesare unei exploatare a întreprinderii noastre¹⁷.

Pentru a obține acest concordat preventiv, Stan Rizescu a depus un memoriu la Tribunalul Dâmbovița, la 5 ianuarie 1932. Memoriul este o sursă importantă pentru cunoașterea activității întreprinderii: istoricul fabricii, dotarea tehnică, produsele fabricii, clienții și furnizorii de materii prime, valoarea investiției făcută de-a lungul a 30 de ani, listele creditorilor cu cuantumul creanțelor, numărul muncitorilor angajați și a personalului tehnic, valoarea impozitelor plătite etc. Memoriul conține și bilanțul fabricii care avea un capital activ de 91.508.852 lei și un capital pasiv de 48.338.606,50 lei. Concordatul preventiv putea fi garantat și de valoarea bănească de 10.000.000 lei, reprezentată de clădiri, mașini, instalații, mărfuri și debitori¹⁸. Acesta, a fost prezentat Tribunalului Dâmbovița de industriașul Stan Rizescu, pentru a evita falimentul întreprinderii. Tribunalul Dâmbovița a admis cererea *Țesătoriei Mecanice Stan Rizescu* de a i se acorda concordatul preventiv pentru datoriile comerciale, numind în acest sens un delegat, în persoana judecătorului D.I. Lerescu, pentru administrarea acestuia. Pentru rezolvarea acestei cereri, tribunalul a ordonat convocarea creditorilor fabricii, în 11 februarie 1932, pentru a se pronunța asupra cererii de concordat preventiv¹⁹.

Țesătoria Mecanică Stan Rizescu va reuși să depășească situația dificilă datorată de criza economica, va continua să-și doteze și să modernizeze întreprinderea. Iar în anul 1937 a instalat un motor cu gaz de sonde de 500 C.P. Acesta dezvoltă o forță motrice cuplată la generatoare electrice în scopul producerii curentului electric. În 1938, întreprinderea avea 700 de războaie mecanice, la care lucrau 99 de lucrători calificați și 605 necalificați; muncitorii calificați erau salariați cu 80-120 lei pe zi, iar cei necalificați erau salariați cu 40-60 de lei pe zi.²⁰

Am considerat că, pentru a cunoaște toate amănunțele legate de această întreprindere, să prezentăm documentul-memoriu descoperit la Direcția Arhivelor

¹⁵ Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Dâmbovița, *fond Banca Comercială și Industrială 1920-1950*, dos. 56 1932-1935, f.6.

¹⁶ *Ibidem*, p.7.

¹⁷ *Ibidem*.

¹⁸ *Ibidem*, f.8.

¹⁹ *Ibidem*, f.11.

²⁰ *Idem*, *fond Camera de Comerț și Industrie*, dos. 61/1937,1938, f.58.

Naționale Dâmbovița în extenso(vezi anexa), pentru a intra în contact nemijlocit cu informațiile conținute de acesta și de a ne face o părere proprie.

Țesătoria Mecanică
Stan Rizescu
Soc. Anon.

MEMORIU*

„În anii 1883-84 dl. Stan Rizescu, originar din comuna Brănești, jud. Dâmbovița, studiază la Chemnitz în Germania modul cum se poate obține pânzeturi cu ajutorul războiului mecanic, la școala de țesut din acel oraș. După 2 ani dl. Stan Rizescu, aduse în satul său natal primele 4 războaie mecanice de țesut pânza și întemeiază astfel în România industria de țesut mecanic, pânzeturile de bumbac și alte țesături de in sau cânepă. Acest început nu a fost de lungă durată, astfel că dl. Stan Rizescu în anul 1890 chemat de firma Drăghiceanu și Cristescu, care avea o frângherie în București, soș. Bonaparte, alipește acestei întreprinderi, o secțiune de țesut în mod mecanic pânzeturi de bumbac, in și cânepă. Dl. Stan Rizescu, rămâne la această firmă în calitate de director și coasociat până în anul 1900, când se retrase în satul său natal și puse din nou bazele unei țesătorii mecanice.

Capitalul prea mic cu care începuse această afacere, îl forțează ca în anul următor să formeze o asociație simplă cu d-nii Moldoveanu și Saidmann. În anul 1912, prin ieșirea d-lor Moldoveanu și Saidmann și prin asocierea d-lui Stan Rizescu cu dl. Ioan Stăvărăchescu, s-a format o asociație în comanditată de dl. Ioan Luca Niculaescu, cu un capital de 300.000 lei aur, subscris în părți egale de fiecare din asociați. Această asociație este dizolvată în anul 1925, întreprinderea trecând asupra d-lui Stan Rizescu, iar în anul 1927, ea este transformată într-o societate anonimă cu un capital de lei 10.000.000 - toate acțiunile acestei societăți fiind deținute de dl. Stan Rizescu și membrii familiei sale. Întreprinderea aceasta a avut la început, în anul 1900, o formație destul de restrânsă, 10 războaie mecanice pentru țesut bumbac, cu o forță motrică de 20 H.P. furnizată de o mică turbină cu apă. Cererile mari din partea autorităților și a armatei au făcut această fabrică să se dezvolte destul de repede, față de mijloacele bănești de care dispunea, astfel că în anul 1910, ea posedă 132, de războaie mecanice și o mașină de vapori de 70 cai putere precum și diferite aparate și mașini pentru vopsit și călcat pânzeturile. În formațiunea aceasta, întreprinderile au rămas până la desfacerea asociației între d-nul Rizescu și Stavarachescu, adică anul 1925, deoarece atât împrejurările critice, războiul Balcanic cât și cel Mondial, precum și concepțiile d-lui Stăvărachescu, au fost factori cari s-au opus la mărirea sau perfecționarea utilajului. Singura instalațiune ce s-a adus în tot intervalul de la 1912 până la 1925, a fost instalarea unei turbine de apă de 140 H.P., care instalație a mărit astfel siguranța în ce privește rezerva de forțe motrice.

După desfacerea de asociații săi în anul 1925, dl. Stan Rizescu și-a dat seama, că această întreprindere, care până la acea dată a lucrat aproape exclusiv pentru autorități și Stat în special pentru armată, va trebui să-și îndrepte privirile în viitor, spre a produce și marfa pentru comerț, deoarece vechiul câmp de acțiune se restrânge încontinuu, prin participarea și altor întreprinderi noi la acele furnituri. Dar pentru a

* *Idem, fond Banca Comercială și Industrială 1920-1950, dos. 56 /1932-1935, f.5-21.*

produce marfa pentru comerț, fabrica trebuia mărită în puterea ei de producție și îmbunătățită în utilajul ei, pentru a putea da aspectul final al pânzeturilor, astfel cum sunt cerute în comerț.

Perioada din anii 1925-1930, a fost consacrată unei continue mărimi și îmbunătățiri a utilajului tehnic. Astfel, în acest interval numărul războaielor a crescut cu 203 bucăți, ajungând azi la un total de 335 războaie mecanice, forța motrice a fost mărită prin instalarea unei semi-stabil lanț de 220 H.P., iar producția aburului a fost asigurată cu un cazan de 205 m.p., lucrând la o presiune de 20 an. Transmiterea forței motrice a fost aproape în total electricată, apoi s-au adus instalații noi de încheiat firele de vopsit, de albit și apretat, etc., care au necesitate pentru adăpostirea lor noi clădiri în suprafață de 210 m.p., toate făcute în conformitate cu cerințele moderne, adică în beton armat.

Astfel, această întreprindere în scurtul interval de la 1925 – 1930 - devine una din cele mai importante întreprinderi în ramura textilă din țară, lucrând și pentru a acoperi cerințele armatei cât și pentru comerț. Este evident, că pentru aceste înzestrări, care erau absolut necesare unei întreprinderi moderne, nu au putut fi realizate numai din aportul adus de membrii familiei Stan Rizescu, aport care se cifrează la circa 16.000.000 lei, și s-au făcut cu importante capitaluri împrumutate în special de la societatea Națională de Credit Industrial, care ne-a acordat un împrumut de lei 13.000.000 lei garantat cu ipotecă. Punctualitatea cu care a căutat să facă față dl. Stan Rizescu, la toate obligațiunile bănești, ce și-a luat, a făcut ca această întreprindere în tot timpul existenței sale, de mai bine de 30 de ani, și sub orice formațiune, să se bucure atât în țară cât și în străinătate de o încredere generală.

În țară, întreprinderea Stan Rizescu S.A. s-a bucurat de la Banca Comercială Română Soc. Anon., de un credit de 12.500.000 lei, la Banca Românească de 5.000.000 lei, iar la dl. Mauriciu Kovler, de 8 - 10.000.000 lei, astfel că, creditele de care dispunea în bani se putea estima la circa 25.000.000 lei, iar în străinătate pentru materii prime la circa 50.000.000 lei. Această încredere a fost acordată nu numai în baza averii care o posedea, în clădiri și instalațiuni, dar și pe faptul că această întreprindere fiind o societate anonimă, a căror acțiuni sunt deținute de membrii familiei Stan Rizescu, a avut în vedere interesul și munca ce o depuneau toți cei interesați pentru propășirea ei. Astfel, dl. Stan Rizescu, ca specialist, în calitatea sa, de administrator general, are conducerea generală, secundat de dl. inginer C. Cassasovici, profesor la Școala Politehnică din București, la catedra pentru studiul industriei textile, de dl. N. Rizescu-Brănești, conducătorul părții comerciale și de dl. Inginer Mircea Rizescu, însărcinat cu exploatarea fabricii. Încrederea aceasta nu a fost acordată numai din punct de vedere bancar, dar și din acela științific - căci Ministerul Armatei - când a avut nevoie de a se adresa unei întreprinderi de specialitate, pentru studii și cercetări necesare apărării naționale, a făcut apel exclusiv la întreprinderea Stan Rizescu, Soc. Anon.

Astfel, încă din anul 1929, fabrica noastră a fost solicitată din partea Ministerului Armatei, Direcția Gazelor, de a face cercetări în domeniul obținerii de pânzeturi, din care să se confecționeze costume, care să apere corpul militarului contra gazelor otrăvitoare. Trei ani de-a rândul, s-a făcut încercări atât la fabrică cât și în laboratorul Școlii Politehnice, pentru obținerea acestor pânzeturi și găsirea metodelor și rețetelor pentru impregnarea lor și grație studiilor făcute în laboratorul sus menționat al d-lui profesor inginer C. Cassasovici, precum și a instalațiilor aduse din străinătate în acest

scop, întreprinderea noastră a reușit să obțină produse, care comparate cu ale armatelor străine sau găsit cu mult superioare.

Ministerul Armatei, Direcțiunea Gazelor, mulțumită pe deplin de rezultatele obținute a însărcinat fabrica noastră cu alte cercetări în aceste domenii, care însă dacă ne mulțumesc sufletește, reprezintă pentru noi adevărate sacrificii, pe care nu le-am precupețit niciodată, când a fost vorba de apărarea țării noastre. Astăzi Țesătoria Mecanică Stan Rizescu, societate anonimă, este în stare de a fabrica, atunci când i se cere, toată pâza special impregnată pentru a se confecționa din ea costume de apărare contra gazelor otrăvitoare și arzătoare a pielii. Relevând aportul pe care-l aduce fabrica noastră pentru apărarea țării, nu putem trece cu vederea, contribuția pe care a dat-o la înzestrarea armatei noastre în timpul neutralității și războiului mondial. Pentru a furniza pânzeturile necesare armatei în timpul neutralității, am adus cu mari sacrificii de la Salonic, firele de bumbac, le-am țesut și am dat pâza cerută de armată, iar când România a intrat și ea în război, am trimis din depozitul de la Salonic, din bumbacele noastre, cu vaporul la Arhangelsk, iar de acolo prin toată Rusia, le-am adus la Iași și a fost prelucrate de fabricile de acolo, deoarece din cauza ocupațiunei vrășmașe nu le-am mai putut lucra în fabrica noastră. Este inutil să spunem că valoarea lor nu ne-a fost plătită nici până astăzi de Statul nostru, valoare care pe vremea aceea a reprezentat multe sute de mii lei aur, și pe care noi le-am achitat furnizorilor noștri din străinătate. Iată deci, ca această întreprindere a avut nu numai omenie comercială, dar a adus și contribuții și încă aduce și azi, pentru apărarea granițelor țării. Ea a dezvoltat în satul Brănești și în împrejurimi un spirit de muncă, ocupând regulat peste 350 lucrători și 45 de maiștri, care toți sunt români, și formați în această specialitate de dl. Stan Rizescu. Mai mult încă, că o contribuție pentru finanțele țării, întreprinderea noastră aduce un mare aport bugetului țării, pentru că, anual plătim impozite directe, indirecte, taxe vamale, etc. în sumă de circa 5 – 6.000.000 lei.

Această întreprindere în plină dezvoltare pentru binele economiei și societății românești cu fabricațiune ridicată la un nivel similar produselor străine, fabricate apreciate atât în comerț cât și de armată și autorități de Stat, a fost însă atinsă puternic de criza economică dezlănțuită atât în țara noastră cât și în omenirea întregă. Manifestările crizei economice au început încă din anul 1929, să se resimtă prin faptul, că agricultura ne mai găsind rentabilitatea necesară toată organizația economică, atât particulară cât și a statului, a intrat în suferință. În primul rând, statul nu a mai achitat cu aceeași exactitate ca în trecut furniturile sale și numai întreprinderea noastră a avut de suportat amânări de plată, mai mult, de un an de zile a unor serii de ordonanțe în valoare de peste 6.000.000 lei, la care sumă noi am fost nevoiți să plătim dobânzi, către băncile care ne-au împrumutat pentru efectuarea acestei comenzi (Banca Românească S.A.).

De asemenea, Minist. Armatei a oprit aproape complet aprovizionările sale cu pânzeturi, așa că, de unde fabrica noastră lucra anual pentru armată și autorități de stat de circa 30.000.000 lei, în anul 1931, nu am avut nici o furnitură, lăsând în neactivitate o secțiune specială pentru furnituri de stat (100 războaie grele). De asemenea și comerțul particular s-a îngreunat foarte mult în ultimii 2 ani, atât prin numeroase insolvențe survenite pe piață, care ne-a adus pagube pe care a trebuit să le amortizăm, pagube ce se cifrează la peste 5 milioane lei, cât și prin restrângerea consumului în general. Această situație ne-a determinat să lucrăm foarte prudent pe credit și cât mai mult cu bani gata, totuși fără a putea să evităm și vânzările pe credit, și tot această

situație critică a pieței ne-a îndemnat să deschidem depozite proprii în orașele Ploiești-Târgoviște, precum și să dăm mărfurile noastre în consignație, la anumite firme (Brașov, Chișinău, Roman, Pitești, Cernăuți), îngrădind pe cât posibil garantarea cât mai bună a acestei consignații. La această situație critică a pieței, pe care am căutat s-o evităm cel puțin în parte, prin măsurile arătate mai sus, s-a mai adăogat și faptul că dobânzile au continuat a fi destul de ridicate (14%) pe an, ceea ce ne-a pus în stare de inferioritate față de întreprinderile similare din țară, care sunt finanțate cu capital străin, de asemenea, concurența tot mai puternică, pe care și-o făcuse fabricile între ele, grăbite de a desface mărfurile lor, neținând de multe ori seama, că vindeau fără nici un câștig, dar de multe ori și în pagubă.

Criza economică mondială a atins anul acesta o intensitate nebănuită, care după cum se știe a zdruncinat din temelie nu numai întreprinderi particulare, dar chiar organizate de Stat (Anglia-Ungaria, etc.). În domeniul industriei țesutului mecanic, scăderea continuă a prețului materiilor prime, a bumbacului, inului, cânepei, ne-a adus importante pagube, prin aceia că nici nu apucau să ne sosească în țară firele de bumbac ce le cumpărasem în străinătate și prețul lor era din nou mai scăzut, așa că fabricatele noastre trebuia să le vindem, calculând nouă preț al firelor de bumbac, și acestea se traducea evident în pagube, care dacă nu erau de multe ori prea însemnate, aceasta se datorește comercializării bune, precum și economiilor ce încontinuu căutam să le realizăm, în exploatarea fabricii. Scăderea aceasta, continuu a costului materiei prime ne-a forțat să scădem prețurile într-o măsură adesea mult mai mare, ceea ce nu a lăsat întreprinderii noastre de doi încoace nici un beneficiu. Pentru a ne putea da seama de importante scăderi survenite este suficient să reamintim, că un metru de pânză care în anul 1929, se vindea cu lei 31, azi a ajuns să se vândă cu 16 lei și 50, metru deci cu o scădere de aproape 50 %. Totuși, cu toată criza aceasta economică survenită, fabrica noastră a știut prin organizațiile sale tehnice și comerciale, pe de o parte -, iar pe de alta, prin economiile realizate prin raționalizare, să facă față la toate greutățile, dacă creditul de care se bucura la bănci ar fi rămas intact. Pe lângă criza economică a survenit anul acesta și puternica criză de încredere. Toți capitaliști care până acum erau bine voitori și ne ofereau fără aici o greutate sumele necesare exploatării fabricii, deodată pierd această încredere și restrâng creditele. Nu analizăm dacă această retragere de credite era ceva voit sau rezultatul unei situații la care au fost puși însuși creditorii noștri prin desfășurarea crizei economice.

Fapt, este că Banca Comercială Română, societate anonimă din București, la care ne bucuram de un credit de 12.500.000 lei, ne face cunoscut că trebuie să lichidăm contul cc-l aveam la această Bancă, iar Banca Românească soc. anon. din creditul de lei 5.000.000 de care ne bucuram ni-l retrage la 2.000.000 lei. Prin aceste restrângeri de credite de la 17.500.000 lei, la 2.000.000 lei, fabrica noastră s-a văzut deodată fără capitalul normal necesar exploatării, totuși, prin faptul că ne bucurăm în străinătate de un bun renume, această lipsă de mijloace de rulment, din țară, putea să fie înlocuite cu fonduri din străinătate, dacă față de desfășurarea crizei bancare, ni s-ar fi dat timpul necesar pentru realizarea gășirea fondului de rulment în străinătate, și dacă Banca Comercială Română, soc. anon., ar fi fost mai înțelegătoare a timpului și nu ar fi bruscat situația.

Într-adevăr, cu toate că la această bancă datoram la 1 Iulie circa 5.000.000 lei, în cont curent, conștienți de dorința ce o are această Bancă de a lichida afacerile cu noi, am plătit până la 1 Noembrie a.c. circa 2.400.000 lei, rămânând la acea dată suma de

lei 2.661.696 lei. Este evident, că un client care în decursul a câteva luni este în stare de a plăti jumătate din datorie, este pe timpurile acestea un bun debitor, care trebuie menajat pentru a-l pune în situația de a putea cu încetul să facă față obligațiilor sale.

Totuși Banca Comercială Română, societate anonimă, cu toate că noi am fost atât de culanți cu această instituție, cu care am lucrat din anul 1928, fără să poată să ni se obiecteze nimic, ci din contră, creditul de care ne-am bucurat la ea a fost mereu în creștere până în anul 1930. Ne-a denunțat contul, crezând că poate să-și realizeze suma ce îi datoram, ne-a pus sechestre la 10 Decembrie 1931, pe mărfurile din depozitele fabricii, de la magazinul nostru din Ploești, și acelea de la biroul București, cuprind sumele ce le aveam disponibile la Banca Națională a României C.T. Virament (lei 300.000, circa) precum și pe sumele ce ni le datorau debitorii noștri principali d-nii: Artaki Acikhgeuoizan (circa lei 800.000 lei) și d-nii G. Pârvu (circa 250.000 lei), adică a imobilizat pentru datoria de lei 2.661.696, o avere evaluată de noi la peste 12.000.000 lei, cu tendința de a lichida această avere atât de importantă pentru a acoperi suma pe care o datoram. Este evident, că odată cu punerea acestor sechestre, tot creditul nostru de care ne-am bucurat în țară și străinătate a fost cel puțin pentru un moment năruit și am fost puși în posibilitate de a exercita comerțul nostru, de-a le putea ridica sumele ce le aveam la Banca Națională și debitorii noștri și de a putea face față plăților curente. În situația aceasta, orice sforțări din partea noastră au rămas fără efect. Ne-am adresat Băncii Românești, societate anonimă, pentru a ne da suma necesară lichidării datoriei ce aveam față de Banca comercială română soc. anon. Mi s-a comunicat, că nu au nici o posibilitate de a ne avansa vre-o sumă sub nici o formă. De asemenea, am cerut intervenția Băncii Naționale a României pentru a obține de la Banca Comercială Română o păsuire, dar ni s-a comunicat că Banca Națională nu poate influența în nimic, o bancă care se sprijină pe capitaluri străine și cu care ea nu are legături strânse. Astfel fiind, ne-am văzut nevoiți a apela la legile țării, solicitând un concordat preventiv prin care înțelegem să plătim datoriile noastre integrale adică 100% fără dobândă în trei rate 20% la finele primului an, la finele anului al doilea 30% și la finele anului al treilea 50% din datoriile noastre. Motivele pentru care solicităm să nu plătim dobânzi sunt datorite faptului că, dobânzile nu ne-ar pune în posibilitatea de a susține concurența pe piață și deci a duce la un bun sfârșit concordatul preventiv ce-l solicităm, iar termenul de trei ani este motivat de necesitatea de a lichida treptat pe creditorii noștri și pentru a putea găsi între timp legături capitaliste necesare unei exploatari mai departe a întreprinderii noastre.

Spre a învedera posibilitățile noastre de plată, vom expune mai jos o situație sumară pe lângă bilanțul contabil ce alăturăm, situație a activului și pasivului evaluat de noi după cursul zilei.

Activ		Pasiv	
Situția de inventar			
Mașini și instalații evaluate de noi	33.667.278	Creditori cu efecte de plată	25.442.204
Inventarul construcțiilor evaluate de noi	21.993.450	Creditori în cont deschis	18.239.741.50
Inventar de terenuri evaluate de noi	400.000	Banca Comercială Română ct. d.	2.661.696
Inventar de mărfuri evaluate de noi	19.549.292	Banca Română ct. deschis	1.994.965
Diverși debitori conf. bilanț	10.801.646		48.338.606.50
Diverși debitori dubioși conf. bilanț	1.265.038		
Numerar conf. bilanț	658.880		
Efecte publice conf. reg. inventar	517.625		
Depozit Banca Națională cont. viramente	299.643		
Diverse active conf. listă	356.000		
	91.508.852		

În afară de aceasta fabrica noastră mai este grevată de următoarele datorii privilegiate:

1) Banca Românească S.A. cont curent garantat cu cesiune
lei 2.513.197

2) Banca Românească S.A. cont curent garantat cu gaj pe portofoliu
lei 190.606

Raport lei 2.703.803

3) Societatea Națională de Credit Industrială ct.crt. garantat de ipotecă
lei 12.483.761

Total lei 15.187.564

Din această situație reiese că concordatul preventiv ce oferim este cu prisosință garantat de realitățile ce posedăm în clădiri, mașini, instalațiuni, mărfuri și debitori, chiar având în vedere capitalul acționarilor în sumă de lei 10.000.000.

Diferența dintre valoarea mașinilor, instalațiunilor și a clădirilor menționate în bilanțul ce depunem și situațiunea ce am făcut în baza evaluărilor noastre a acestor valori, rezultă din faptul - că valorile achiziționate și investite în decursul a 30 de ani de existența a întreprinderii noastre au fost într-o continuă creștere - și deci, azi prezintă o valoare mult superioară celei plătite la timpul său pentru achiziționarea lor,- prin deprecierea monedei până la stabilizare.

Tribunalul Jud. Dâmbovița S. II. A
Proces Verbal Nr. 226
1932 Ianuarie 13

La apelul nominal făcut, s-a prezentat în camera de consiliu din partea reclamantului, Firma Industrială „Țesătoria Mecanică Stan Rizescu”, societatea anonimă, cu sediul în comuna Brănești, județul Dâmbovița. Dl. Stan Rizescu, în calitate de administrator delegat al acestei societăți, procedura fiind neîndeplinită.

S-au citit actele din dosar.

D-l avocat P.I. Constandinescu, din partea reclamantei, având cuvântul, a susținut, că din cauza crizei, prin care trece piața comercială, de vre-o câțiva ani, care a adus stagnare în afaceri, reclamanta s-a aflat în situațiunea de a cere concordat preventiv în scopul de a evita declararea unei stări de faliment, pentru a plăti în liniște toate datoriile sale comerciale. La situațiunea grea a pieței, pe care reclamanta a căutat să evite, a mai suferit în ultimul timp și lipsa de neîncredere din partea capitaliștilor, cu care reclamanta se află în relațiuni și unii din aceștia închizându-i creditul, a înființat o serie de sechestre și popriri pe averea societății, punând-o, astfel, în situațiunea de a nu mai putea face față plăților și a introduce cererea de concordat preventiv. Din actele depuse de reclamantă și în raportul de expertiză întocmit de expertul numit de Tribunal, se constată că reclamanta îndeplinește condițiunile cerute de lege pentru a solicita concordat preventiv, conchizând, a cerut să i se admită în principiu cererea și a se desemna un judecător, care să administreze concordatul, încuviințând tribunalul, ca taxa de 10% prevăzut de lege concordatului preventiv să depună în rate lunare.

Tribunalul,

Asupra cererii făcute de Firma Industrială „Țesătura Mecanică Stan Rizescu”, societate anonimă pe acțiuni cu sediul în comuna Brănești, județul Dâmbovița, prin petițiunea înreg. la nr. 73 din 5 Ianuarie 1931, de a i se scoate un concordat preventiv pentru datoriile sale comerciale în scopul de a evita declarare în stare de faliment. Ascultând pe reprezentantul reclamantei în susținerea cererii. Având în vedere că potrivit dispozițiunilor art. 1 din legea concordatului preventiv, comerciantul care exercită comerțul cel puțin trei ani și are firmă înscrisă sau brevet de industrie, poate cere tribunalului, un concordat preventiv pentru a evita declararea sa în stare de faliment, când situațiunea sa patrimonială este urmarea unor împrejurări extraordinare și imprevizibile sau în alt mod scuzabil. Același drept îl mai au și societățile comerciale legal construite pentru care cererea se va face de reprezentantul lor legal.

Având în vedere că, în conformitate cu art. 2 din aceeași lege, prin cererea de concordat se vor arăta motivele ei, ce se oferă pentru plată, precum și garanțiile reale sau personale și celelalte condițiuni, pe care comerciantul le propune creditorilor și o dată cu cererea, ele vor prezenta tribunalului dovada înscrierii firmei sau brevedului de industrie, registrelor jurnal și inventar a întregului activ, cu evaluarea lui și cu indicarea datelor din registrele din tribunal, respectiv, dacă are imobile sau drepturi imobiliare, listă care va cuprinde și adresele debitorilor, bilanțul, o listă nominativă a tuturor creditorilor, care va cuprinde domiciliul lor și a cuantumului creanțelor fiecăruia, a drepturilor de preferință pe care le au asupra bunurilor debitorilor, precum și a coobligațiilor și fidejuseriilor debitorului și cu indicarea gradului de rudenie, în cazul

când sunt rude ale debitorului, și un rezumat asupra activității sale comerciale, iar societățile comerciale vor prezenta și dovada regulatelor înscrise. Având în vedere că reclamanta, prin memoriul depus la dosar, a arătat că, din cauza crizei prin care trece piața, închisându-se creditul, a fost sechestrat întregul său activ imobiliar din creditorii săi, fapt care poate fi considerat ea o împrejurare neprevăzută, pe care să se întemeieze cererea de concordat preventiv. Având în vedere că, numita debitoare, prin cererea de concordat, oferă creditorilor săi plata integrală a sumelor ce le datorează, în termen de trei ani de la data anulării concordatului, fără dobândă, plătind în primul an, o cotă de 20% din creanța, la finele anului celui de al doilea an, o cotă de 30, iar restul la finele anului al treilea.

Având în vedere, că numita debitoare a prezentat sprijinirea cererii sale, certificatul greșii acestui tribunal Nr. 55.750/931, prin care se atesta că firma sa comercială se află înscrisă în registrul firmelor sociale, sub Nr. 8, din 2 Maiu 1927, registrele sale jurnal și inventar, care, fiind verificate de expertul contabil Al. Tomescu numit de acest tribunal, au fost găsite regulat ținute pe ultimi trei ani, o listă descriptivă a întregului său activ cu copii de pe titlurile de pe proprietate ale imobilelor, ce posedă și cu o listă de debitorii săi, cu adresele lor, bilanțul său comercial, o listă nominativă a creditorilor săi, cu arătarea domiciliilor lor și a conținutului creanțelor fiecăruia și certificatul greșii acestui Tribunal, Nr. 5575/931, prin care se atestă că s-au îndeplinit toate formalitățile prevăzute de codul comercial pentru funcționarea acestei societăți. Având în vedere din susmenționatele acte se constată că numita debitoare îndeplinește condițiile cerute de art. 1 și 2, din legea concordatului preventiv și, deci, merită favoarea acordată comercianților și industriașilor de această lege.

Că așa fiind cererea sa, urmează a fi comisă în principiu.

Văzând și dispozițiunile art. 7 și 8 din legea concordatului prevăzut.

Dispune: Admite în principiu cererea făcută de Firma Industrială „Țesătoria Mecanică Stan Rizescu”, societate anonimă, cu sediul în comuna Brănești, județul Dâmbovița, prin petițiunea înreg. la Nr. 73, din 5 Ianuarie 1932, de a-i se acorda concordat preventiv pentru datoriile sale comerciale. Numește judecător delegat cu administrarea acestui concordat pe D-l judecător D.I. Lerescu. Ordonă convocarea creditorilor numitei firme, înaintea D-lui judecător, delegat în ziua de 11 Februarie 1932 ora 8 a.m. în camera de consiliu a acestui tribunal, spre a discuta și a se pronunța asupra acestei cereri de concordat. Ficsează provizoriu suma de două zeci mii (20.000) lei pentru acoperirea cheltuielilor de procedură, care se va depune la grefă în termen de opt zile, cu începerea de astăzi. Numește provizoriu până la omologarea contractului, o comisie compusă din creditorii Terd. Pribgl Solime, M. KovLer și Catonificia Victoria Olcesc, având însărcinarea să supravegheze administrațiunea fondului de comerț, să verifice activul și pasivul numitei debitoare, pentru a se referi la adunarea creditorilor. Obligă pe numita debitoare, ca să depună taxa de 10% prevăzută de art. 8, din legea concordatului preventiv, în patru rate egale și în urmă de patru luni, cu începerea de astăzi, iar pentru garantarea plății acestei taxe, se va lua inscripțiunea ipotecarea asupra imobililor debitoarei.

Se vor îndeplini dispozițiunile art. 9 și 10 din legea concordatului preventiv.

Dat și citit în Camera de consiliu.

P.S.

N.D.(ss) P. Slavu

Lista
Diversi creditorii Chirografari

Compania Generală de Electricitate București Cal. Grivitei 3

D. Fact. 21 Sept 1931	Lei	1.705
23 Sept. 1931		153
22 Oct.		2.387
19 Oct.		7.998
18 Noembr.		<u>2.385</u>
	Lei	14.628

Național Aniline & Chemical Co. USA Brussel (Belgia) Rue Lefevre 65.

Fact. Din 17 august 1931	Dolari	45.80
9 Noembr.		<u>57.88</u>
Total dolari		103.68 x 170 Lei 17.626

Askania Werke A.G. Berlin Germani

Fact. 8 Noiembrie 1931 Rmk. 3.488.55 x 40	Lei	130.542

Uzinele Dermata s.a Cluj

Fact. 17 Septembrie 1931	Lei	5.401
9 Noiembrie 1931		2.712
11 Noiembrie 1931		<u>17.627</u>
	Lei	25.380

Aziende Colori Nazionale Afini, Milano (Italia) Via Principe Umberto 1

Fact. 4 Iunie 1931	S. Frs.	680.90
24 Iunie 1931		2351.60
25 August 1931		225.30
23 Sept.		<u>162.70</u>
s.frs		. 3420.50 x 33 = 112.876

Korndorfer & Wallenfelds Viena XXI, Schweigergasse 6 Austria

Fact. 2 Decembrie 1931,	s. frs.	138.16 x 35	4.559

Gesellschaft fur Chemische Industrie a.g. Basel Elvetia

Fact. 31 Iulie 1931	s.frs.	200
4 August 1931	s.frs.	424
12 August	s.frs.	200
25		66.50
12		197.50
21 Noembr.		<u>82.50</u>
	s.frs.	1.170.50 x 33 = 38.627

Ferd. Pribyl Sohne Slany Ceho-Slovaia
Fact. din 13 Februarie 1931 Kc. 6.923.10 x 5 34.615

P. Rosenstein & Littmann București IV str. Labirint 24
Fac. din 15 Sept. 1931 lei 1.405
17 Oct. 1931 lei 1.505
24 Oct. 1931 lei 379
31 Oct. 1931 lei 10.941
5 Noembr. lei 1.853
16.083

Samuel Karres & Fii Mediaș
Fac. din 16 Noembr. 1931 lei 5.088
4 Decembr. 1931 lei 7.778
12.866

C.G. Haubold A.G. Chunitz Germania
Sold per. 10 Decembrie 1931 Rmk. 525.17 4 20.967

Noua Soc. a atelierelor „Vulcan” S.A. Căsuța poștală 145
București 6
Fac. din 30 Sept. 1931 23.336
30 Noembrie 104
23.440

I.G. Farbenindustrie A.G. Frankfurt (Main) Germania
Fac. din 25 Iunie 1931 s.frs. 281.25
4 Iulie 1931 765
6 Iulie 1931 839.25
9 700
13 645
22 1075
30 103.75
6 August 259.50
8 12.05
20 838.75
24 432.50
25 32.50
25 53.25
7 Sept. 700
15 717.50
19 100
19 48.50
21 Septembrie 1931 s.frs. 345
25 955
8 Octombr. 765.50

13	315.25
14	30.60
21	744.75
28	514
23	<u>817.50</u>
	12091.40
	33
	399.016

E. Th. Wagner Chemnitz Heinstrasse 45 Germania

Fact. Din 16 Iunie 1931	s.frs. 909.10
30 Septembrie	<u>483.95</u>
	1393.05
	33
	45.965

Anilinchemie A.G. Wiena Wiedner Hauptstrasse 23 – 25 Austria

Fact. din 29 August 1931	5.450
24 Noembrie 1931	s.frs. 426.90
	14.263

Diamalt S.A. Timișoara str. Ștefan cel Mare in 1

Fact. din 22 Septembrie 1931	8.512

Ageco S.A. București str. Sft. Ionică 9

Fact. din 25 Septembrie 1931	8.134

Apag. Alg. Pupen u. Apparat. Gesellschaft Jägerndorf Ceho-Slovacia

Fact. din 29 Septembrie 1931 Kc. 3127 – 5	15.410

Angelo Tacconi Milano Via Antonoi Cecchi 16 – 18, Italia

Fact. din 23 Oct. 1931	5.808
4 Sept.	<u>5.924</u>
	11.732
	11.732

Drăghiceanu, Cristescu & Co. București Șos. Bonaparte 45

Fact. din 18 Februarie 1931	77.675

Cotonificio Vittorio Oicese Milano gis-F-sco Turati-Italia

Sold Dolari 1.000 la cursul de 170	Lei 170.000

I. Seidl A.G. Mahr. Schonberg Ceho-Slovacia

Fact. din 30 Aprilie 1931 Dollari 212.40	cursul 170...	360.108

A. Monforts M. Gladbach Germania

Fact. Din 23 Apr. 1931 Rmk. 742	cursul 40	29.680

Biroul de vânzare al fabr. de Scrobala Cernăuți		
Fact. din 22 Ianuarie 1931	Lei 30.000	
24 Noembr.	Lei <u>126.730</u>	
	156.730	
...stav F. Gerds Bremen Postfach 250 Germania		
Fact. din 5 Octombrie 1931		14.321
Soc. Continentală ptr. comerț. ferului B-rești, Splaiul Magheru nr. 15		
Fact. din 26 Sept. 1931	lei 2.712	
28 Sept.	lei 2.475	
25 Sept.	lei 6.290	
11 Decembr.	lei 1.587	
12 Noembr.	lei <u>1.462</u>	
	15.526	
Auto-Accessorul București, Cal. Victoriei 2		
Fact. din 17 Oct. 1931		5.353
Zimmer & Comp. București, str. Lipscani 106		
Fact. din 6 Noembr. 1931	lei 1065	
9 Noembr.	lei 2806	
18	lei <u>563</u>	
	4.434	
Iohan Marschner Gross Schonau Ceho-Slovia		
Fact. din 20 Noembrie 1931 kc. 383		1.915
C. Grunberg București, str. Franklin Bouilon 45		
Fact. din 27 Noembrie 1931		7.605
E. Eolff București, str. sft. Dumitru nr. 5		
Fact. din 23 Decembrie 1931	lei	3.807
Soc.anon. de la Colentina București, str. A. Poincare 4		
Fact. din 13 Noembr. 1931		2.836
Photogen Brașov		
Fact. din 30 Noembr. 1931		8.397
Kalle & Co. Eisbanden Biebrich Germania		
Fact. din 23 Decembrie 1931 s.frs.130		4.290
Teba S.A. Arad		
Fact. din 27 Decembrie 1931		97.740
Soc. Ptr. Distribuția Petrolului București		

Fac. din 9 Decembrie 931	6.505
Stelia David Comuna Lazuri, jud. Dâmbovița Soldul cont. său	262.147
Florea Petrescu com. Glodeni, jud. D-ța, soldul cont. său	5.137
Niculae Rizescu-Brănești, sold cont.	4.197.688.50
Ing. C. Cassasovici București, sold cont.	6.577.386
Ing. Mircea Rizescu, sold cont.	1.204.628
Elisabeta Cassasovici, sold cont.	1.000.000
Jana G. Chirculescu, sold cont.	1.000.000
Elena Oghină, sold cont	1.380.000
Ing. Ioan St. Rizescu, sold cont.	<u>1.000.000</u>
Total lei	18.239.741.50

Țesătoria Mecanică
Stan Rizescu

Lista Creditorilor nr. 3
Facturi deschise

Compania Generală de Electricitate, București Calea Griviței 3		
Fact. din 21 Sep. 1931	1.705	
25 153		
19 Oct.	7.998	
	22	
	2.387	
18 Noembr.	<u>2.385</u>	
	14.628	14.628
Național Aniline & Chemical Co. USA Bruxelles, Belgia, Rue Dieudone Lefevre		
65		
Fact. din 17 August 1931 dolari	45.80	
9 Noembrie	<u>57.88</u>	
	103.68	
	130	
	17.625	
Askania Werke A.G. Kaisseralle 83/84, Berlin Germania		
Fact. din 9 Noembrie 1931 Rmk.	3.488.55	40
		139.542

Uzinele Dermata S.A. Cluj			
Fact. din 17 Septembrie 1931		5.041	
9 Noembr.		2.712	
		11	
		<u>17.627</u>	
		25.380	25.380
Aziende Colori Nazionali Affini, Via Principe Umberto 18. Milano – Italia			
Fact. din 4 Iunie 1931	s.frs. 680.90	24	2351.60
25 August			225.30
23 Sept.			<u>162.70</u>
			3420.50
			33
			112.876
Korndorfer & Walenfels XXI Schwaigergasse 6 Wiens, Austria			
Fact. din 2 Decembr. 1931	s.frs. 138.16	33	4.559
Gesellschaft fur chemische Industrie A.G. Basel, Elvetia			
Fact. din 31 Iulie 1931	s.frs. 200		
4 August		424	
12		200	
25		66.50	
12		197.50	
21 Noembrie		<u>82.50</u>	
		1170.50	
		33	
		38.626	
Ferdinand Pribly & Sohne Slany Ceho-Slovia			
Fact. din 13 Februarie 1931	Kc. 6.923.10	5	34.615
Paul Rosenstein & Moritz Littmann Buc. IV, str. Labirint 24			
Fact. din 15 Sept. 1931		1.405	
17 Oct.		1.505	
24		379	
31		10.941	
5 Noembr.		<u>1.853</u>	
		16.083	
Samuel Karres & Sohne Mediaş			
Fact. din 16 Noembrie 1931		5.088	
4 Decembrie		<u>7.778</u>	
		12.866	

C.G. Haubold A.GF. Chemnit Germania		
Sold per 10 Decembrie 1931 Rmk. 825.17	40	20.967

Noua soc. a atelierelor Vulcan, Buc. Căsuța Poșt. 145		
Fact. din 30 Sept. 1931	23.336	
30 Sept.	<u>104</u>	
	23.440	23.440

I.G. Ferbenindustrie A.G. Frankfurt a Main, Germania

Fact. din 25 Iunie 1931	s.frs. 281.25	
3 Iulie	765	
6	839.25	
9	700	
13	645	
22	1085	
30	103.75	
6 August	259.50	
8	12.05	
20	838.75	
24	432.50	
25	32.50	
25	53.25	
7 Septembrie	700	
15	717.50	
19	100	
19	48.50	
21	345	
25	955	
8 Octombrie	765.50	
13	316.25	
13	40.60	
21	733.75	
28	514	
23	<u>817.50</u>	
	12091.40	
	33	
	399.016	

E.Rh. Wagher, Chemnitz, Heinstrasse 45 Germania

Fact. din 16 Iunie 1931	s.frs. 909.10	
30 Sept.	<u>483.95</u>	
	1393.05	
	33	
	45.970	

Aniliancmie A.G. Wienu, Wiedner Hupstrasse 23 – 25, Austria			
Fact. din 29 August 1921			5.450
24 Noembrie	s.frs. 426.90	33	14.262
Diamalt S.A. str. Ștefan cel Mare 1, Timișoara			
Fact. din 22 Septembrie 1931			8.512
Ageco S.A. str. sft. Ionică 9, București			
Fact. din 25 Septembrie 1931			8.134
Apag. Algem. Pumpen u. Aparat. Gesellschaft, Jagerndorf, Ceho-Slovia			
Fact. din 29 Sept. 1931	Kc. 3127 -	5	15.410
Angelo Tacconi, Via Antonio Cecchi 16 – 18 Milano-Italia			
Fact. din 23 Octombrie 1931			5.808
4 Sept.			<u>5.924</u>
			11.732
Drăghiceanu, Cristescu & Com. București, șos. Bonaparte 45			
Fact. din 18 Februarie 1931			77.675
Cotonificio Vitorio Olcese, Milano, Italia			
Sold dolari	1000		170.000
I. Seldl. A.G. Mahr. Schonberg Ceho-Slovia			
Fact. din 30 Aprilie 1931, dolari	212.60	170	36.108
A. Monforts M. Gladbach, Germania			
Fact. din 23 Aprilie 931 Rmk. 742		40	29.680
Biroul de vânzare al fabricelor de scrobeală Cernăuți			
Fact. din 22 Ianuarie 931,			lei 30.000
24 Noembr.			lei <u>127.730</u>
			156.730
Gustav F. Gertds, Bremen, Postfach 250, Germania			
Fact. din 5 Octombrie 931			14.321
Soc.cont.pt. comerțul Ferului București, Splaiul General Magheru 15			
Fact. din 25 Sept. 1931	2.712		
28	3.475		
25 Noembr.	6.290		
11 Decembr.	1.587		
12	<u>1.462</u>		
	15.526		

Auto-Acesorul, București, Calea Victoriei 2 Fact. din 17 Oct. 1931		5.353
Zimmer & Com. București, str. Lipsani 106 Fact. din 6 Noembr. 1931	1.065	
9	2.806	
18	<u>563</u>	
	4.434	
Iohan Marchner Gross. Schonau, Ceho-Slovia Fact. din 20 Noembr. 1931 Kc. 383		1.915
C. Grunberg str. Granklin Bouillon 45 București Fact. din 27 Noembr. 1931		7.685
E. Wolff, str. Sft. Dumitru 3 București Fact. din 23 Decembrie 1931		3.867
Soc. Anon. de la Colentina, București I Fact. din 13 Noembrie 1931		2.830
„Photogen” Brașov Fact. din 30 Noembrie 1931		8.397
Kalle & Com. Wiesbanden, Germania Fact. Din 23 Decembrie 1931, Fr. 130		4.290
Teba S.A. Arad Fact. din 7 Decembrie 1931		97.740
Soc.anon. pt. distribuirea prod. petrolului, București, str. Gen. Budișteanu Fact. din 9 Decembrie 1931		6.505
Stelian David, com. Lazuri, jud. Dâmbovița	lei	262.147
Florea Petrescu, com. Lazuri, jud. D-ța	lei	<u>5.137</u>
Total lei		1.880.039”.